

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 156/22

Luksemburgā, 2022. gada 20. septembrī

Tiesas spriedums apvienotajās lietās C-793/19 | *SpaceNet* un C-794/19 | *Telekom Deutschland*

Tiesa apstiprina, ka Savienības tiesības liedz visaptveroši un nediferencēti glabāt informāciju par datu plūsmu un atrašanās vietas datus, ja vien tas netiek darīts nopietna valsts drošības apdraudējuma gadījumā

Tomēr smagas noziedzības apkarošanas nolūkā dalībvalstis drīkst, stingri ievērojot samērīguma principu, paredzēt citastarp šādu datu mērķorientētu glabāšanu un/vai operatīvu saglabāšanu, kā arī IP adresu visaptverošu un nediferencētu glabāšanu

Uzņēmumi *SpaceNet* un *Telekom Deutschland* Vācijā sniedz publiski pieejamus internetpiekļuves pakalpojumus; *Telekom Deutschland* sniedz arī publiski pieejamus tālruņa pakalpojumus. Šie uzņēmumi Vācijas tiesās apstrīdēja tiem saskaņā ar Vācijas Telekomunikāciju likumu (TKG) uzlikto pienākumu no 2017. gada 1. jūlija saglabāt ar savu klientu telekomunikācijām saistīto informāciju par datu plūsmu un ar tām saistītos atrašanās vietas datus.

TKG ar dažiem izņēmumiem uzliek pienākumu publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem – tostarp smagu noziedzīgu nodarījumu apkarošanas vai valsts drošības konkrēta apdraudējuma novēršanas nolūkā – vairākas nedēļas visaptveroši un nediferencēti glabāt lielāko daļu informācijas par galalietotāju datu plūsmu un atrašanās vietas datus.

Vācijas Federālā administratīvā tiesa vēlas noskaidrot, vai šādi valsts tiesību akti nav pretrunā Savienības tiesībām – atbilstoši tam, kā tās interpretē Tiesa ¹.

Tās šaubas rodas konkrēti tāpēc, ka TKG noteiktais glabāšanas pienākums attiecoties uz mazāku datu apjomu un īsāku glabāšanas ilgumu (4 vai 10 nedēļas) salīdzinājumā ar to, kas bija paredzēts valstu tiesiskajos regulējumos, kuri bija aplūkoti lietās, kurās taisīti līdzšinējie spriedumi. Šo īpatnību dēļ samazinoties iespējamība, ka glabātie dati ļautu izdarīt ļoti precīzus secinājumus par to personu privāto dzīvi, kuru dati tikuši glabāti. Turklāt TKG nodrošinot glabāto datu efektīvu aizsardzību pret ļaunprātīgu izmantošanu, kā arī pret jebkādu nelikumīgu piekļuvi šiem datiem.

Ar šodien pasludināto spriedumu Tiesa apstiprina savu līdzšinējo judikatūru.

Tā atbild Vācijas Federālajai Administratīvajai tiesai, ka **Savienības tiesībām ir pretrunā tādi valsts tiesību akti, kuros smagas noziedzības apkarošanai un nopietnu *sabiedrības* drošības apdraudējumu novēršanai preventīvi tiek paredzēta informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu visaptveroša un nediferencēta glabāšana.**

Savienības tiesībām savukārt nav pretrunā valsts tiesību akti, kas:

¹ Skat. it īpaši spriedumus, 2022. gada 5. aprīlis, *Commissioner of An Garda Síochána* u.c., [C-140/20](#) (skat. arī paziņojumu presei [Nr. 58/22](#)), kā arī 2020. gada 6. oktobris, *La Quadrature du Net* u.c., [C-511/18](#), [C-512/18](#) un [C-520/18](#) (skat. arī paziņojumu presei [Nr. 123/20](#)).

- ļauj ar rīkojumu uzdot elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem **visaptveroši un nediferencēti glabāt** informāciju par datu plūsmu un atrašanās vietas datus *valsts* drošības aizsardzības nolūkā **situācijās, kad attiecīgā dalībvalsts sastopas ar nopietniem draudiem valsts drošībai**, kuri izrādās patiesi un faktiski vai paredzami. Šādu rīkojumu var pārbaudīt vai nu tiesā, vai neatkarīgā administratīvā iestādē, un to drīkst izdot vienīgi uz laikposmu, kura ilgums aprobežojas ar absolūti nepieciešamo, taču to var pagarināt, ja šāds apdraudējums joprojām pastāv;
- valsts drošības aizsardzības, *smagas* noziedzības apkarošanas un *nopietnu* sabiedrības drošības apdraudējumu novēršanas nolūkos paredz informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu **mērķorientētu glabāšanu** – kas, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem elementiem, tiek ierobežota atkarībā no attiecīgo personu kategorijām vai pēc ģeogrāfiska kritērija – uz laikposmu, kura ilgums aprobežojas ar absolūti nepieciešamo, taču to var pagarināt;
- šajos pašos nolūkos paredz savienojuma avotam piešķirto **IP adresu visaptverošu un nediferencētu glabāšanu** uz laikposmu, kura ilgums aprobežojas ar absolūti nepieciešamo;
- valsts drošības aizsardzības, noziedzības apkarošanas un sabiedrības drošības aizsardzības nolūkos paredz elektronisko komunikāciju līdzekļu **lietotāju personas identitātes datu visaptverošu un nediferencētu glabāšanu** un
- *smagas* noziedzības apkarošanas un *a fortiori* valsts drošības aizsardzības nolūkos paredz ar rīkojumu uzdot elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem uz noteiktu laiku veikt šo pakalpojumu sniedzēju rīcībā esošās informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu **operatīvo saglabāšanu**.

Turklāt šādos valsts tiesību aktos ar skaidriem un konkrētiem noteikumiem ir jānodrošina, ka attiecīgie dati tiek glabāti atbilstoši piemērojamajiem materiāltiesiskajiem un procesuālajiem nosacījumiem un ka datu subjektiem ir efektīvas garantijas pret ļaunprātīgas izmantošanas risku.

Attiecībā uz TKG Tiesa konstatē – no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šajā likumā noteiktais glabāšanas pienākums attiecas tostarp uz datiem, kas ir nepieciešami, lai identificētu komunikācijas avotu un adresātu, komunikācijas sākuma un beigu datumu un laiku vai – īsziņu, multivides vai līdzīgu ziņu sūtīšanas gadījumā – ziņas nosūtīšanas un saņemšanas laiku, kā arī mobilā tālruņa izmantošanas gadījumā – to šūnu nosaukumus, kuras zvanītājs un adresāts izmantojuši, sākot komunikāciju.

Internetpiekļuves pakalpojumu sniegšanas ietvaros glabāšanas pienākums attiecas tostarp uz abonētājam piešķirto IP adresi, interneta lietošanas – kas veikta, izmantojot piešķirto IP adresi, – sākuma un beigu datumu un laiku, kā arī – mobilo sakaru lietošanas gadījumā – tās šūnas nosaukumu, kas izmantota, sākot interneta savienojumu. Tiek glabāti arī dati, kas ļauj noteikt attiecīgo telefonijas šūnu apkalpojošās antenas ģeogrāfisko atrašanās vietu un maksimālo apraides zonu.

Lai gan uz datiem saistībā ar elektroniskā pasta pakalpojumiem *TKG* paredzētais glabāšanas pienākums patiešām neattiecas, aplūkojamo datu kopumā šā veida datu īpatsvars ir niecīgs. Citastarp tiek glabāti arī profesionāļu, kuriem ir pienākums ievērot dienesta noslēpumu, piemēram, advokātu, ārstu vai žurnālistu, dati.

Tādējādi **TKG paredzētais glabāšanas pienākums attiecas uz ļoti plašu informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu kopumu, kas būtībā ir tāds pats kā to datu kopums, par kuru ir spriests iepriekš minētajos līdzšinējos spriedumos.**

Taču šīs informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu kopums, kas glabāts desmit vai – attiecīgi – četras nedēļas, var ļaut izdarīt ļoti precīzus secinājumus par to personu privāto dzīvi, kuru dati tikuši glabāti, proti, par ikdienas paradumiem, pastāvīgajām vai pagaidu uzturēšanās vietām, ikdienas vai citām gaitām, veiktajām darbībām, šo personu sociālajiem kontaktiem un aprindām, kurās tās mēdz uzturēties, un it īpaši ļauj profilēt attiecīgās personas.

Attiecībā uz *TKG* paredzētajām garantijām, lai aizsargātu glabātos datus pret ļaunprātīgas izmantošanas un nelikumīgas piekļuves riskiem, Tiesa norāda, ka šo datu glabāšana un piekļuve tiem ir dažādi iejaukšanās veidi datu subjektu pamattiesībās, kuriem vajadzīgs atšķirīgs attaisnojums. No tā secināms, ka valsts tiesību akti, kas nodrošina no judikatūras jautājumā par piekļuvi glabātajiem datiem izrietošo nosacījumu pilnīgu ievērošanu, pēc savas iedabas nevar nedz ierobežot no visaptverošās glabāšanas izrietošo datu subjektu tiesību smago aizskārumu, nedz pat novērst tā sekas.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāizskata līdzīga problemātika.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) un [kopsavilkums](#) tiek publicēts *CURIA* tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

Palieciet ar mums!

